

Stemmen met dementie

Peiling AlzheimerNL-Panel juni 2024

Inleiding

Aanleiding en doel voor een peiling over stemmen met dementie

Alle meerjarige Nederlanders hebben het recht om hun stem uit brengen tijdens verkiezingen. Voor mensen met dementie is stemmen geen vanzelfsprekendheid. Door de dementie kan het uitbrengen van hun stem bemoeilijkt worden.

Op dit moment is het zo dat alleen mensen met een fysieke beperking hulp kunnen krijgen van een naaste in het stembokje. In februari 2023 kondigde minister de Jonge een wetsvoorstel aan: Hulp in het stembokje. De wijziging zou ook hulp mogelijk maken voor mensen met een andere beperking, waaronder mensen met dementie. Het voorstel van De Jonge gaat wel uit van hulp van iemand van het stembureau, in plaats van een naaste, om beïnvloeding van de stem te voorkomen.

Deze peiling is erop gericht om te achterhalen waar mensen met dementie tegenaan lopen bij het stemmen, hoe belangrijk het voor hen is om nog zo lang mogelijk te blijven stemmen, welke belangrijke oplossingen zij en hun mantelzorgers zien om nog zo lang mogelijk mee te doen en hoe zij aankijken tegen hulp in het stembokje.

Samenvatting

Mensen met dementie (en hun mantelzorgers) vinden het belangrijk dat zij nog zo lang mogelijk hun stem kunnen uitbrengen. Tijdens het stemmen lopen zij vooral in het stembokje tegen beperkingen aan. In het stemlokaal is de volgorde van handelingen lastig; in het stembokje vooral het vinden van de juiste persoon op- en het open- en dichtvouwen van het stembiljet. Hulp in het stembokje wordt gezien als de belangrijkste oplossing om te kunnen blijven stemmen.

Grensgebied wanneer het niet meer gaat

Kunnen stemmen is belangrijk omdat het een gevoel van waarde kan geven. Een deel van de mensen met dementie zal niet (meer) een weloverwogen keuze maken. Het proces gaat geleidelijk. Er komt meestal een natuurlijk moment waarop iemand óf zelf aangeeft niet meer te hoeven, of geen blijk meer geeft van interesse. Tot die tijd kan iemand zijn stem nog zelf uitbrengen of via een gemachtigde.

Oplossingen om zo lang mogelijk te blijven stemmen

Hulp in het stembokje wordt door mantelzorgers als belangrijkste oplossing gezien voor iemand met dementie om nog zo lang mogelijk te kunnen blijven stemmen. Ook de helft van mensen met dementie noemt deze optie spontaan. 95% van mantelzorgers en 88% van mensen met dementie is van mening dat hulp in het stembokje toegelaten zou moeten worden.

Mensen met dementie geven daarnaast vaker aan dat voor hen heel belangrijk is dat ze in het stemlokaal de geruststelling krijgen dat iemand zo veel tijd mag nemen als hij/zij wil of nodig heeft.

Hulp van vertrouwd iemand heeft sterke voorkeur

Er is een overweldigende voorkeur voor de mogelijkheid om een vertrouwd iemand toe te staan te helpen in het stembokje ten opzichte van een getrainde stembureau medewerker. Hulp van een stembureau medewerker zou de persoon met dementie meer in verwarring kunnen brengen en brengt risico's met zich mee in relatie tot het stemgeheim. Een mantelzorger kan het stemmen met de naaste voorbereiden en weet in de meeste gevallen al wat de naaste wil stemmen. Mensen met dementie zijn minder open over wat ze willen stemmen naar vreemden en moeten bij hulp van een medewerker hun stemgeheim in het stemlokaal- of hokje zelf prijs geven. Op dat moment kan het ook nog eens zo zijn dat iemand door de onrust van de situatie niet op de juiste naam kan komen, wat tot ongemakkelijke situaties kan leiden.

Mantelzorgers gaan integer om met de stem van hun naaste

De meeste mantelzorgers respecteren volledig de keuze van de naaste. Een klein deel van de mensen met dementie heeft zich wel eens laten overtuigen door een naaste om op een bepaalde partij te stemmen. Het merendeel stemt al jaren op dezelfde partij en kiest helemaal zelf wat hij/zij stemt. Sommige mantelzorgers helpen hun naaste met dementie ook om een stemwijzer in te vullen.

Looptijd peiling: 27 mei – 17 juni 2024

*Respons: **561** mantelzorgers en **51** mensen met dementie*

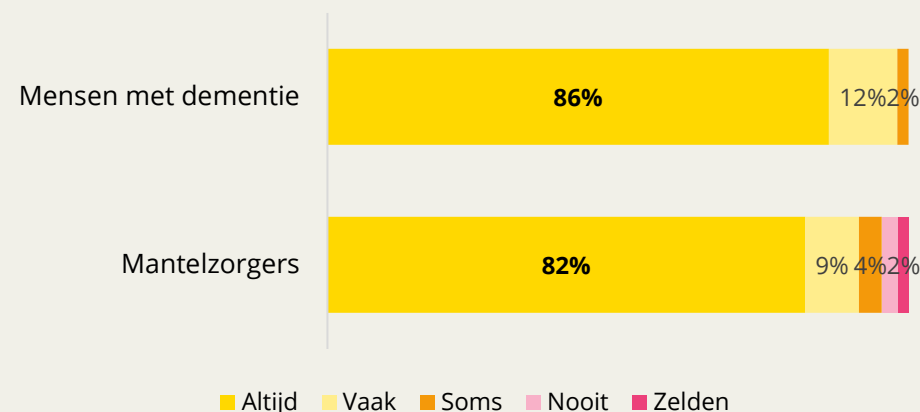
Belang van stemmen met dementie & hulp in het stembokje

Ruim helft van mensen met dementie stemt

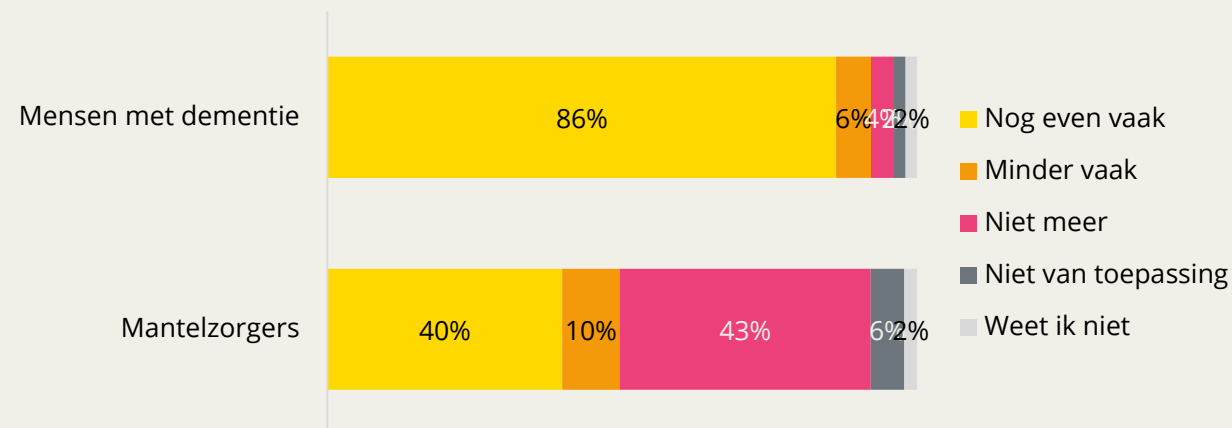
Ruim **negen van de tien** mensen met dementie stemde **vaak tot altijd**, voordat dementie werd geconstateerd. Van de mantelzorgers geeft **53%** aan dat hun naaste nu **nog steeds stemt**, waarvan 10% wel minder vaak dan voorheen.

Van de mensen met dementie geeft **92%** aan **nog steeds te stemmen**. Dit grote verschil, ten opzichte van wat mantelzorgers aangeven, is te verklaren doordat de mensen die deelnamen nog in een vroeger stadium van dementie zijn dan gemiddeld.

Hoe vaak stemmen vóór dementie?

Minder gaan stemmen door dementie?

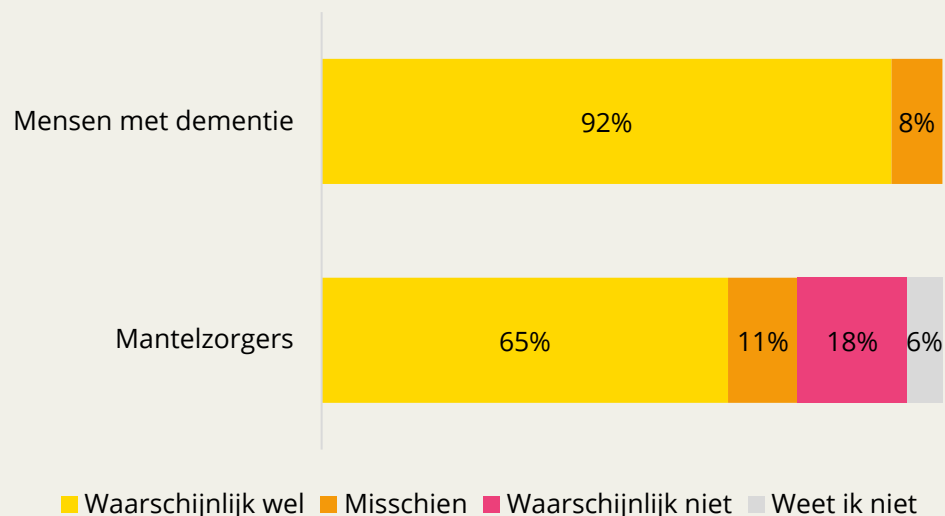

Ook met dementie is het belangrijk dat iemand zijn stem kan uitbrengen

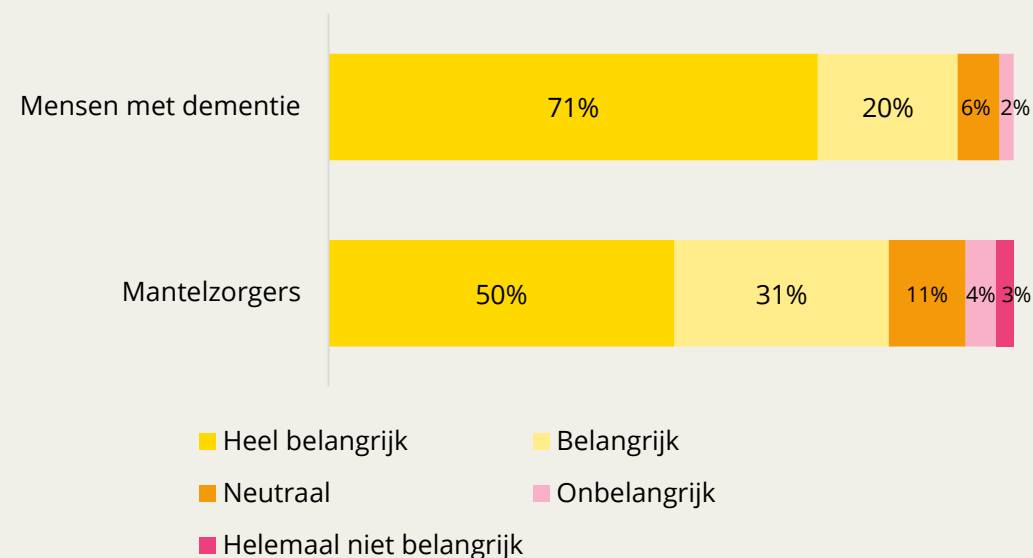
Het merendeel van mantelzorgers van wie de naaste met dementie de vorige keer nog heeft gestemd, geeft aan dat deze bij volgende verkiezingen waarschijnlijk weer wil stemmen (ruim 65%). Van de ondervraagde mensen met dementie is dat zelfs 92%.

Acht van tien mantelzorgers vindt het **belangrijk** dat iemand zo lang mogelijk zijn stem kan laten gelden, de helft zelfs heel belangrijk. **Negen van tien mensen met dementie** geeft aan dit **belangrijk** te vinden, waarvan zeven heel belangrijk.

Stemmen bij volgende verkiezingen?

Belangrijk dat iemand met dementie zo lang mogelijk kan blijven stemmen?

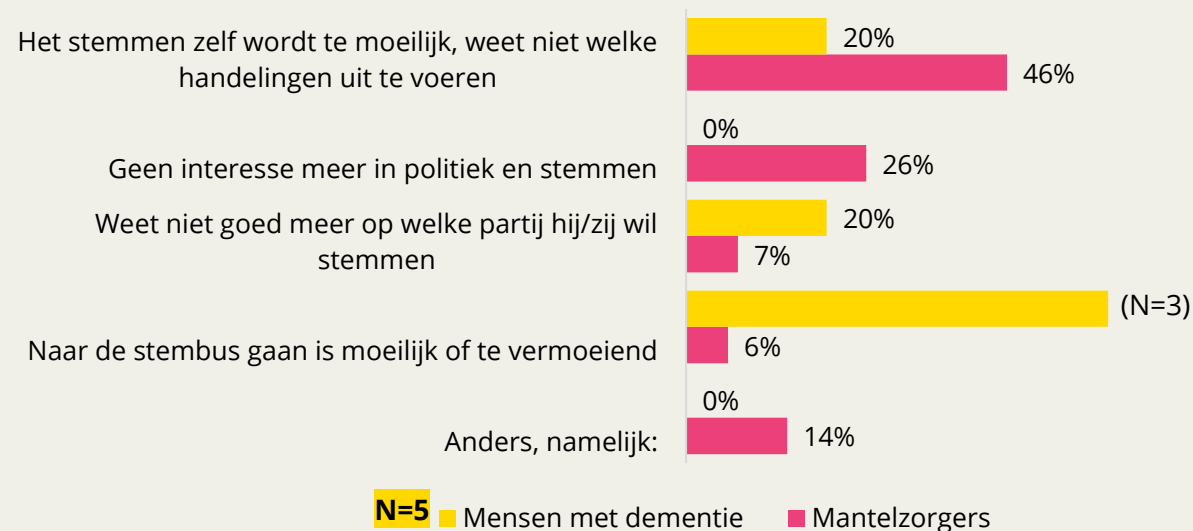

Moeite met handelingen grootste drempel om te stemmen met dementie

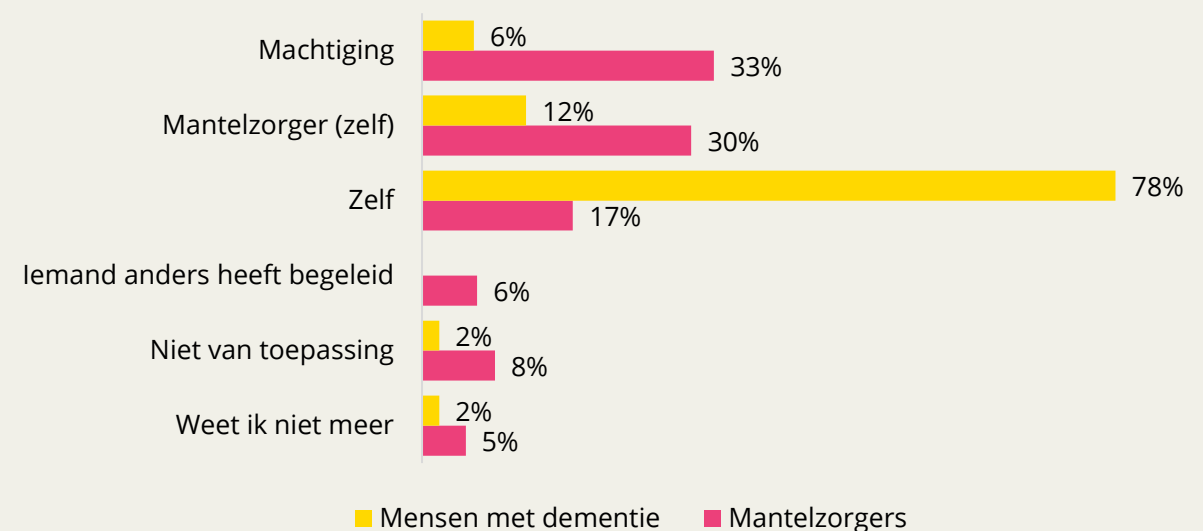
Het niet meer goed weten **welke handelingen uit te voeren** is de belangrijkste reden om niet meer of minder vaak te stemmen met dementie. Ook voor mensen die nog wel stemmen is het voor een deel niet mogelijk om dat zelfstandig te ondernemen. **Eén op drie** van de mensen met dementie die nog stemmen, doet dat via een **machtiging**. Nog ruim **een derde** wordt **begeleid door een mantelzorger** naar het stemlokaal.

De meeste mensen met dementie die meededen met het onderzoek konden de laatste keer nog wel zelfstandig hun stem uitbrengen (78%).

Reden om niet meer of minder vaak te stemmen

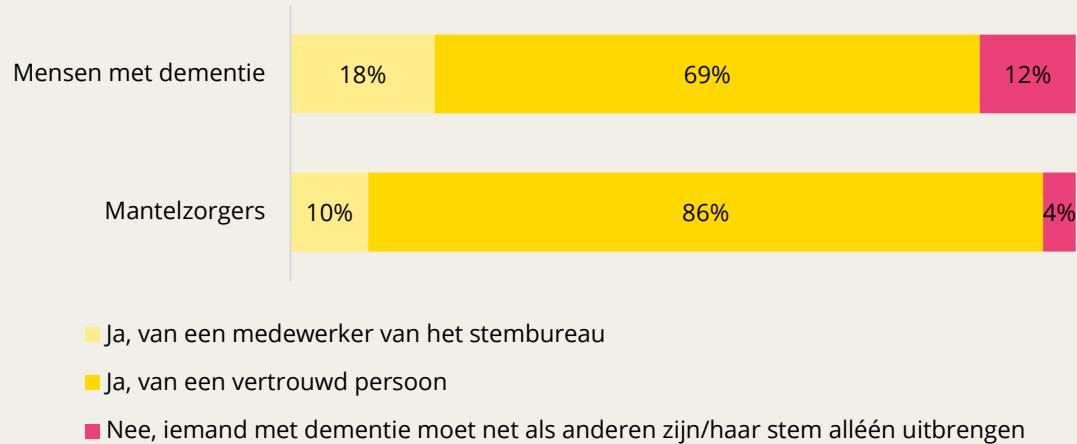

Hoe de laatste keer gestemd?

Hulp in het stembokje is gewenst

Moet iemand met dementie hulp kunnen krijgen in het stembokje?

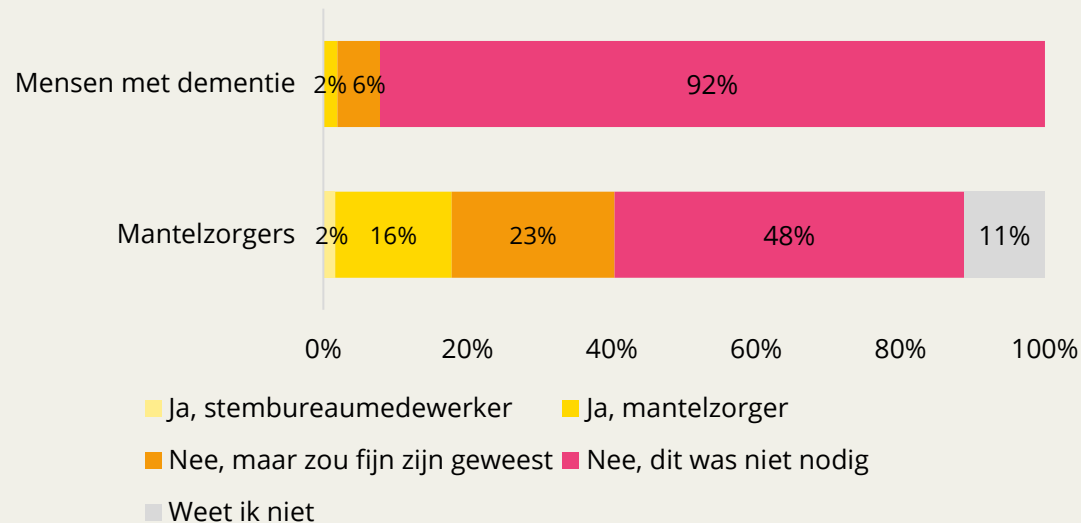

86% van **mantelzorgers** is er voor dat een **vertrouwd persoon** kan helpen in het stembokje (t.o.v. 10% voor stembureau medewerker).

70% van **mensen met dementie** is er voor dat een **vertrouwd persoon** kan helpen (t.o.v. 18% voor stembureau medewerker).

Bij zo'n 18% van de gevallen werd ook nu al toegestaan dat iemand mee gaat om te helpen in het stembokje.

Laatste keer meegegaan in stembokje?

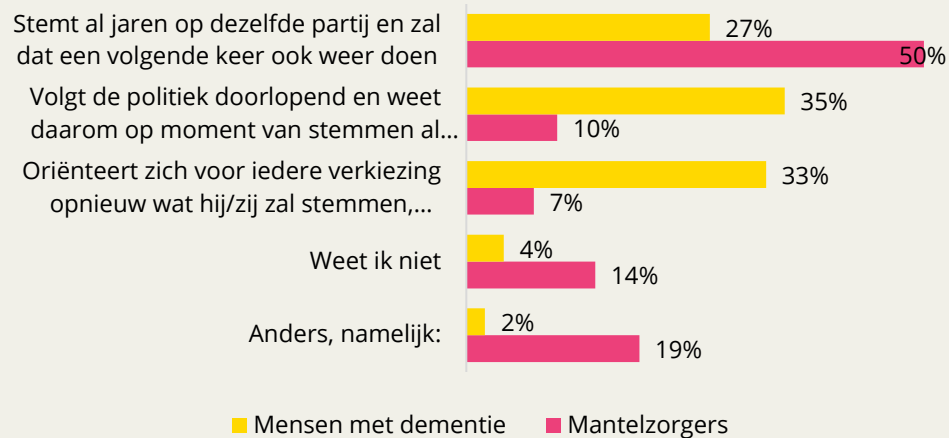
Vorbereiding op het stemmen & mogelijke beïnvloeding

Grootste deel stemt al jaren op zelfde partij, 4 op 10 maakt mogelijk geen weloverwogen keuze

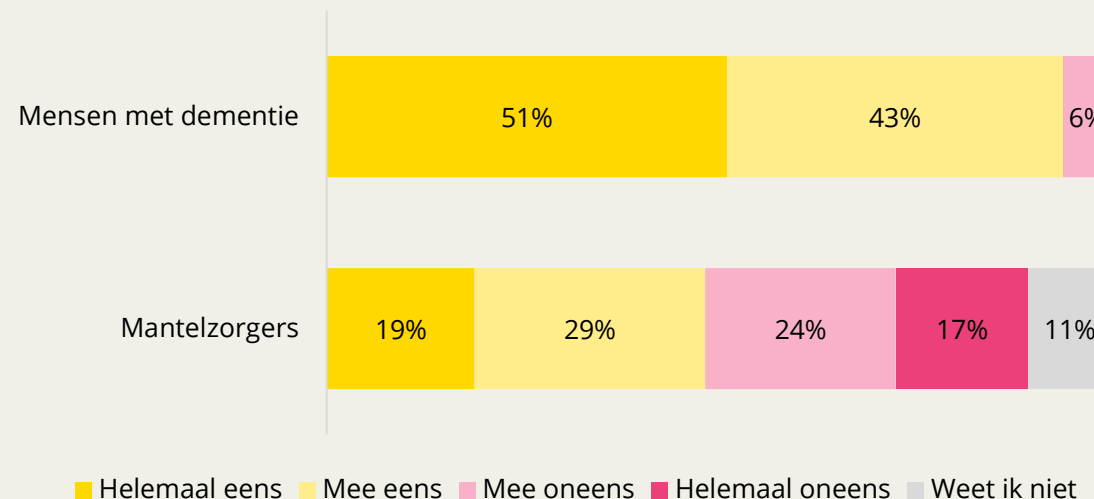
De helft van de mantelzorgers geeft aan dat hun naaste **al jaren op dezelfde partij** stemt en dat de volgende keer ook weer zal doen. Mensen met dementie die deelnamen aan de vragenlijst geven vaker aan dat ze de politiek doorlopend volgen of zich bij iedere verkiezingen opnieuw oriënteren.

Ongeveer 41% van mantelzorgers geeft aan dat hun naaste geen **weloverwogen beslissing** (meer) maakt waar hij/zij op stemt. Het stadium waarin de dementie zich bevindt speelt een rol. Een deel hiervan zal de volgende keer ook niet meer stemmen.

Vorbereiding op verkiezingen

In staat om een weloverwogen keuze te maken?

Mantelzorgers helpen in veel gevallen bij voorbereiding op het stemmen

Eén op vijf mantelzorgers koos bij de vraag over voorbereiding voor 'anders, namelijk'. Uit de antwoorden blijkt dat de **voorbereiding op het stemmen** veelal gebeurt **in afstemming met de mantelzorger**. Sommigen helpen door samen een stemwijzer in te vullen, anderen krijgen het volle vertrouwen van de naaste, een enkele is ook sturend in het advies.

Samen voorbereiden

- "Ik heb een stemwijzer met moeder gedaan. Daaruit kwam een partij, anders dan die die zij altijd stemde."
- "Ik vul samen met hem een paar stemwijzers in. Daar kwam steeds dezelfde uitkomst uit, dus die wordt het."
- "Wij overleggen samen, ik zorg voor verkiezingsprogramma's en de belangrijkste punten voor mijn partner."
- "Ik help haar met de voorbereiding."
- "Ik praat met hem erover en doe een voorstel. Vaak de oude keuze."
- "Op een gesimplificeerde manier de stemwijzer, dan komen er nog wel goed doordachte antwoorden uit en daarmee machtigt ze mij dan een stem uit te brengen."
- "Wij bespreken de gang van zaken samen en vullen de kieswijzer in meerdere malen."

Volledig vertrouwen

- "Mijn naaste vraagt aan mij wat te stemmen."
- "Als ik vraag waar we voor haar op moeten stemmen zegt: doe maar iets christelijks."

Kiest zelf

- "Ze heeft altijd op dezelfde partij gestemd maar bij de verkiezingen van 2023 heeft zij opeens op een andere partij gestemd. Zij heeft dit keer gestemd op basis van persoon en uitstraling. Wij vragen ons af of zij nog wel in staat is om de keuze op basis van goede onderbouwing kan maken."

Inschatting op hoe ik de naaste ken en/of sturend advies

- "Ik ken mijn partner en zodoende instrueer ik haar op voorhand hoe ze moet/kan stemmen."
- "Zij kan niets meer. Ik stem uit haar naam. Ik weet wat zij zou stemmen."
- "Samen met mij. Niet zo makkelijk omdat ik heel links ben en mijn vader altijd behoorlijk rechts. Ik wil hem niet bedonderen, maar ik laat hem niet op PVV of FVD stemmen."
- "Zelf stemde zij altijd ARP, CDA, RPF en CU. Toen ik haar erop wees dat CU (...) vond zij het wel goed dat ik dan SGP zou stemmen. Zij heeft dan toch christelijk gestemd, maar niet op een linkse christelijke partij!"

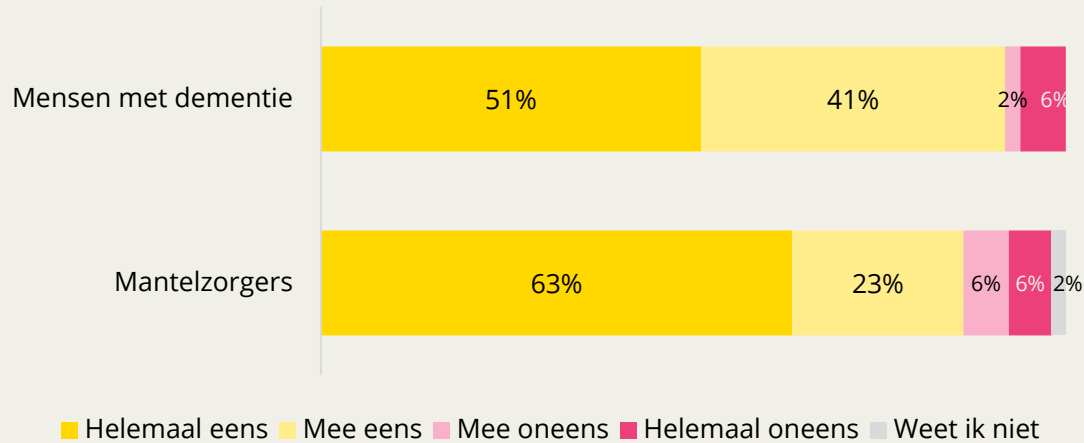
Geen interesse meer

- "Mijn moeder is dit stadium voorbij en denkt hier niet meer over na."
- "Nu mijn naaste diagnose Alzheimer heeft is de interesse voor verkiezingen helemaal verdwenen."
- "Mijn naaste stemt niet meer."

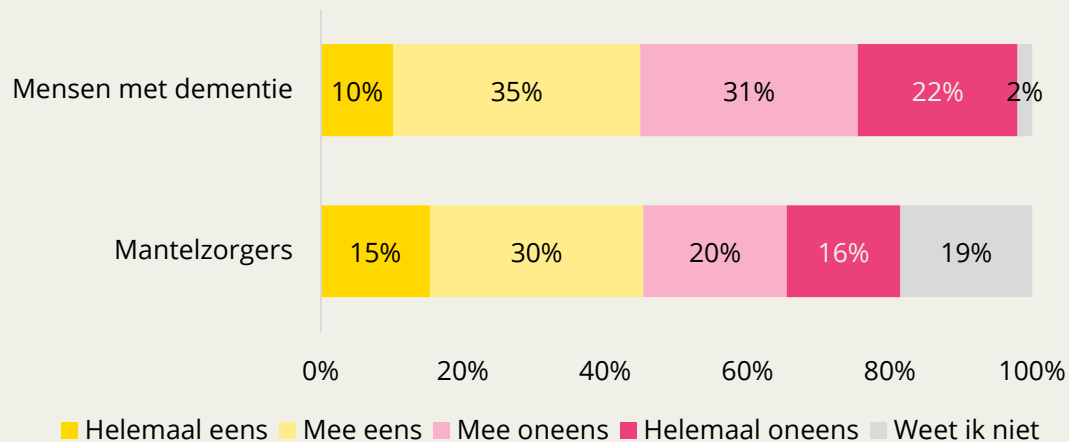
Kan niet meer

- "Mijn naaste woont sinds april vorig jaar in een zorginstelling en heeft sindsdien geen stembiljet meer ontvangen."
- "Ze woont nu in een andere gemeente, waardoor ze ons niet meer kan machtigen en ze weet ook niets meer van actualiteiten."

Deelt openlijk met naaste wat hij/zij stemt

Deelt openlijk met vreemden wat hij/zij stemt

Naaste veel vaker in vertrouwen genomen dan vreemden

Ruim **driekwart** van mantelzorgers geeft aan dat het **geen geheim** is wat de **naaste** stemt. Zelfs negen op tien van de mensen met dementie geeft aan dat hij/zij openlijk met naasten deelt wat hij/zij stemt.

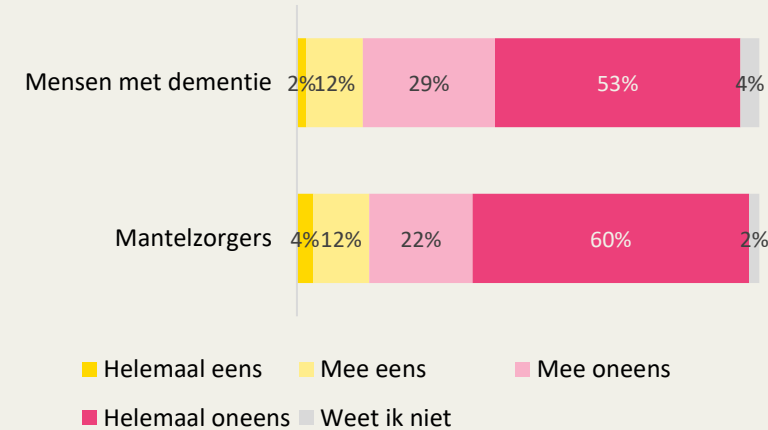
De stemvoorkeur wordt in veel gevallen **wel verborgen** gehouden **voor vreemden**. Ongeveer de **helft** geeft aan dat hij/zij voor onbekenden geheim houdt waarop hij/zij stemt.

Naaste respecteert in meeste gevallen wat de ander wil stemmen

Eén op zes respondenten geeft aan dat de persoon met dementie zich wel eens heeft **laten overtuigen** door een naaste om op een bepaalde partij te stemmen. In dit rapport kunnen we dit niet vergelijken met hoe deze vraag beantwoord zou worden voor mensen die geen dementie hebben.

Bijna **zeven van tien** mantelzorgers zou in het geval van een **machtiging de stem uitbrengen** op de partij waarvan de naaste zegt dat hij/zij daarop **wil stemmen**. Van de overige mantelzorgers zou een deel daarmee stemmen op de partij waar de naaste vorige keren op heeft gestemd (18%, excl. gecombineerde antwoorden). En één op tien geeft daarnaast aan op de partij waarvan zij denken dat deze het beste de belangen van de naaste behartigt. 7% geeft aan dat ze zullen stemmen op de partij waar ze zelf op stemmen, waarvan ruim de helft dit opgeeft in combinatie met een van de andere opties (hij/zij stemt dus bijvoorbeeld op dezelfde partij als waar de naaste zelf op wil stemmen).

Wel eens overtuigd om op een andere partij te stemmen?

Als gemachtigd dan stem ik op de partij waarvan...

(mantelzorgers, meer antwoorden mogelijk)

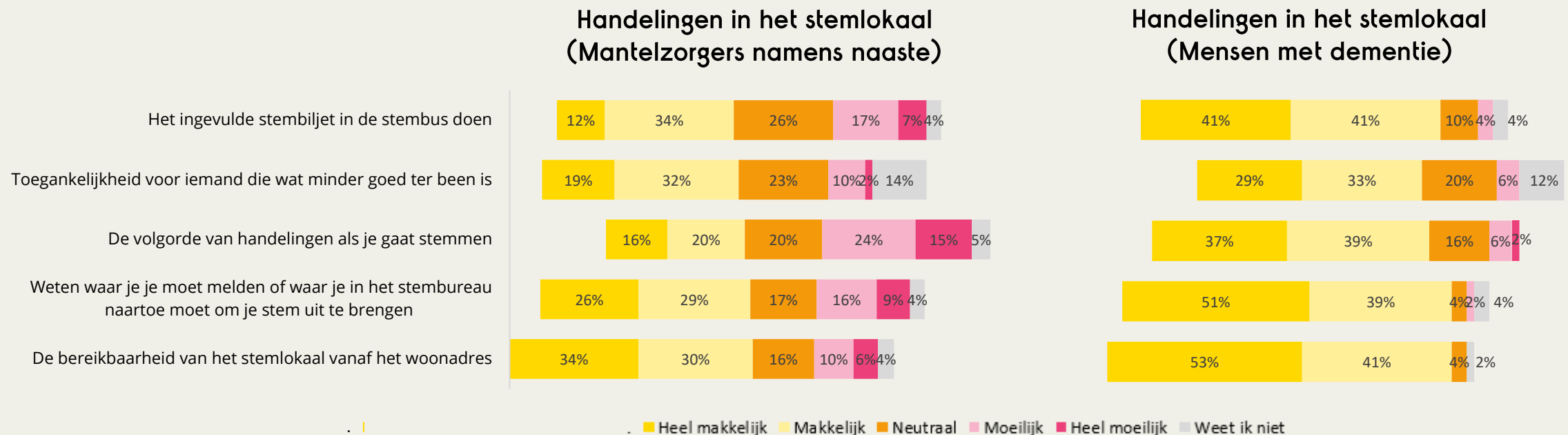

**Waar lopen mensen met dementie
tegenaan bij het stemmen?**

In het stemlokaal vooral volgorde van handelingen een uitdaging

Zowel mantelzorgers als mensen met dementie geven aan dat voor iemand met dementie vooral de **volgorde van handelingen** lastig is bij het stemmen. Vier op tien mantelzorgers geeft aan dat dit voor hun naaste moeilijk is. Iets minder dan één op tien van de ondervraagde mensen met dementie geeft aan hier moeite mee te ervaren.

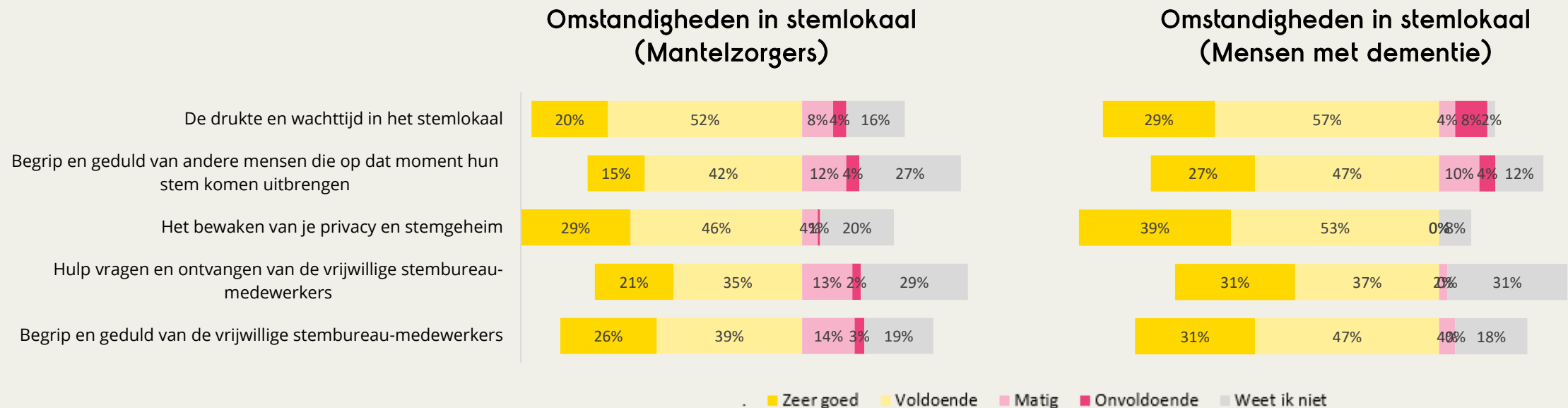
Bereikbaarheid van stemlokalen vanaf het woonadres wordt relatief **positief** beoordeeld.

Geduld en begrip van omstanders en hulp stembureauvrijwilligers kan beter

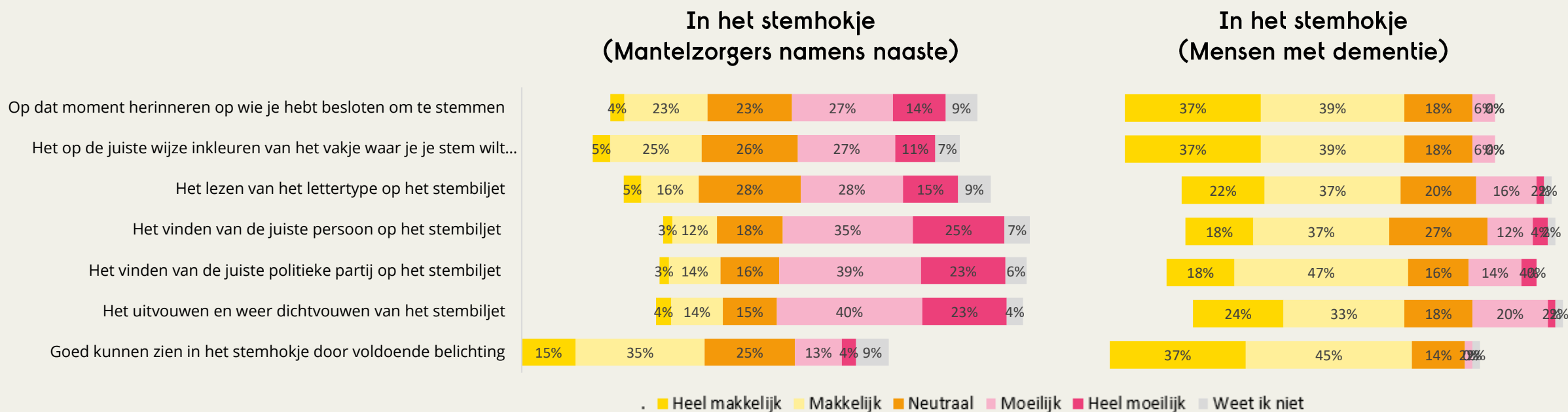
De **omstandigheden** rondom het stemmen worden **relatief positief** beoordeeld. Wel wordt zowel het **begrip en geduld** van de andere mensen die op dat moment hun stem komen uitbrengen als het begrip en geduld van- en **hulp vragen** en ontvangen van stembureau-medewerkers soms matig tot onvoldoende beoordeeld (14-17%).

Mensen met dementie zijn over het geheel wat positiever over de omstandigheden, maar naar verhouding wel kritisch over het geduld van omstanders en **drukke en wachttijd** in het stemlokaal.

In stembokje: vinden juiste persoon en vouwen stembiljet problematisch

De meeste problemen rondom het stemmen vinden plaats binnen het stembokje. Het uitvouwen en dichtvouwen van het stembiljet spant de kroon, met 63% van mantelzorgers die dit (heel) moeilijk vindt voor hun naaste met dementie. Maar ook het vinden van de juiste politieke partij en persoon op het stembiljet leidt tot problemen (60% en 62%). Ook voor de ondervraagde mensen met dementie behoren bovengenoemde taken tot de top vier van moeilijke handelingen. Naar verhouding geven zij ook wat vaker aan moeite te hebben met het lezen van het lettertype op het stembiljet.

**Oplossingen om zo lang mogelijk
te kunnen blijven stemmen**

Hulp in stembokje dé oplossing om te kunnen blijven stemmen

Volgens **71%** van mantelzorgers zou **hulp in het stembokje** door een vertrouwd persoon het meeste helpen voor iemand met dementie om te kunnen blijven stemmen. Dit werd spontaan als antwoord gegeven, nog voor de vraag of zij er voor waren om hulp in het stembokje toe te laten.

Meer dan de **helft** van de mensen met dementie geeft aan dat een belangrijke oplossing is: de **geruststelling** dat iemand net zo veel tijd mag nemen als hij/zij nodig heeft.

Bij de open antwoorden werden ook nog mooie tips gegeven.

Anders, namelijk:

"Op de dag van de verkiezingen een telefoontje krijgen dat hij mag gaan stemmen: dat zal ik dus moeten doen."

"Samen in onderling overleg vooraf thuis bespreken."

"Oefenen op de door de gemeente toegestuurde kandidatenlijst."

"Mocht niet met partner in stembokje, wat genant om dan publiekelijk de situatie uit te moeten leggen."

"Als je denkt dat je geen hulp nodig hebt wordt het moeilijk."

"Hulp bij het open vouwen en in de stembus doen van het stembiljet."

"Geen overvolle stembladen, maar bijv. door een sluis lopen en dan alleen een lijst van de partij van je keuze mee kunnen nemen en dan naar stembokje."

"Duidelijke instructies met alleen afbeeldingen."

"Groter lettertype op het formulier."

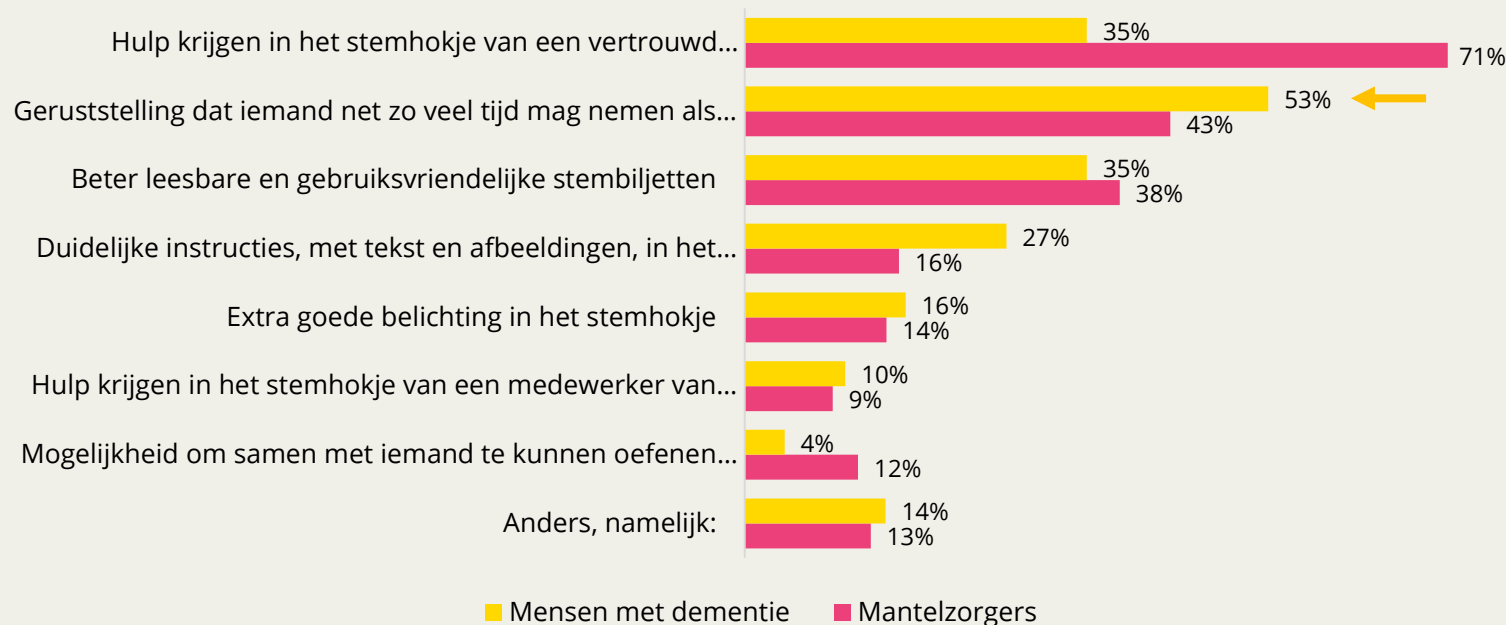
"Aparte tijd en de mogelijkheid om even te zitten zou ook kunnen helpen."

"Niet hoeven wachten op je beurt, op afspraak misschien beter."

"Stemmen per brief zoals tijdens Covid-pandemie!"

"Per brief gestemd." (MMD)

Welke oplossingen zouden het meeste helpen om te kunnen blijven stemmen?

Waarom hulp in het stembokje (1/2)

Onrust en verwarring is de belangrijkste reden die mensen aangeven, waarom de voorkeur uitgaat naar hulp van een vertrouwd iemand t.o.v. een vreemde. Ook kan een mantelzorger het stemmen met de naaste al voorbereiden.

Mensen met dementie

Wel voor hulp in stembokje:

- "Hulp oké, maar niet hardop praten ... dat is belastend voor de andere stemmers."
- "De mogelijkheid om te blijven stemmen moet zo lang als het kan. Mantelzorger en/of partner moet dan kunnen worden ingezet."
- "Met nadruk op "kunnen", dus alleen als hij/zij erom vraagt. Nooit hulp opdringen."
- "De mantelzorger moet kunnen meegaan, een vertrouwd gezicht geeft je een veilig gevoel."
- "Voor mij niet nodig, maar anderen misschien wel!"

Niet voor hulp in stembokje:

- "Van mij moet niets, maar doe a.u.b. niet alsof dementie hebben betekent dat je niet alleen i.h. stembokje je stem kan uitbrengen."
- "Welke steekhoudende redenen kunnen er zijn om een mantelzorger mee te nemen in het stembokje?"

Mantelzorgers

Waarom belangrijk?

- "Mijn partner wil graag stemmen, en voelt zich van waarde als ze dit 'zelf' doet. Dit is nu onmogelijk. Dat is verdrietig. Ik doe het nu voor haar."
- "Het kan voor iemand met dementie toch ook een prestatie zijn om zelf te stemmen met hulp van een naaste, niet van een vreemde medewerker."
- "Zolang ze het idee hebben dat ze een stem uit kunnen brengen is dit zeer gewenst. Er verdwijnt al zo veel wat niet meer kan."

Waarom een vertrouwd persoon?

- "Alleen een naaste kan van te voren overleggen met de persoon met dementie wat deze wil stemmen. Dat weet een medewerker van het stembureau niet."
- "Een getrainde medewerker geeft weer verwarring."
- "Een mantelzorg of vertrouwd persoon is bekend en geeft rust aan iemand met dementie waardoor er sneller gewerkt kan worden dan een medewerker van het stembureau die de client niet kent."
- "Al zou dat alleen al zijn om de naaste gerust te stellen en zich niet gehaast te voelen als het bijvoorbeeld druk is in het stembureau."
- "Een vreemde is verwarrend. Hij wordt zeker wantrouwend. Ik kan hem helpen herinneren wat hij altijd gestemd heeft en waarom. En of hij dat weer zo wil. Een getrainde onbekende medewerkster zal ik minimaal moeten informeren hierover."
- "Mantelzorger weet hoe persoon met dementie op het gemak te stellen en kan helpen herinneren op wie hij wilde stemmen en aangeven waar die op de lijst staat."

Waarom hulp in het stembokje (2/2)

Veel mantelzorgers vinden dat het een vanzelfsprekendheid zou moeten zijn dat iemand met dementie hulp kan krijgen van een naaste. Er is een grijs gebied wat het moment is dat iemand geen weloverwogen keuze meer kan maken. Toch blijven de meesten het erover eens dat zolang zij willen, dit mogelijk moet zijn.

Hulp van een naaste als vanzelfsprekendheid

"Iemand met dementie kan niet zonder hulp op allerlei terreinen, dus moet ook met stemmen geholpen kunnen worden. Met name omdat het hier om een activiteit gaat die niet vaak voorkomt."

"Zij krijgen van de wet de mogelijkheid om hun recht uit te oefenen, enige hulp lijkt mij vanzelfsprekend."

"Ik regel alles voor hem, waarom zou ik dit dan niet samen met hem kunnen doen?"

"Belachelijk dat een mantelzorger/partner op dit moment niet mag helpen."

"Het is absurd dat je wel als mantelzorger voor alles gemachtigd bent, maar niet de zorgvrager mag begeleiden."

"Ook als de mantelzorger niet mee mag, is de kans dat beïnvloeding plaatsvindt groter dan voor de dementie. Dus kan je net zo goed mee het stembokje in."

"Ik snap, tot op zekere hoogte, best dat stemgeheim belangrijk is. En dat het ook niet de bedoeling is om iemand onder druk te zetten om op een bepaalde partij te stemmen."

Maar ik sta zo'n beetje bij elke zorginstelling bekend als 1e contactpersoon van mijn vader. Hier zou echt iets aan gedaan moeten worden. Natuurlijk kan ik gemachtigd worden, zoals ik overal al zo'n beetje gemachtigd voor ben, maar ja hij heeft stemmen altijd héél belangrijk gevonden."

Welke voorwaarden?

"Een machtiging en dan samen stemmen."

"Mits echtgenoot/partner."

"Uiteraard moet die persoon zich dan wel legitimeren."

"Als de mantelzorger respect heeft voor de eigen overtuiging van demente bejaarde (in het verleden)."

"Ik respecteer de politieke keuze van mijn moeder. En dus is er geen enkel probleem als wij samen gaan stemmen."

Wanneer niet meer stemmen?

"Zolang het mogelijk is."

"Wanneer is iemand onbekwaam om te stemmen? Moeilijk"

"Lastig. Ik vraag me af of mensen met dementie echt weten waarop ze stemmen en waar die partij/persoon voor staat. Mijn ervaring is dat er op het bekende wordt terug gevallen. Mijn naaste kan de ontwikkelingen in het land niet meer bijbenen, en de gevolgen van keuzes niet meer overzien."

"Als iemand zo ver is qua dementie dat ze het niet meer weten dan, niet meer stemmen."

Voorkeur voor hulp van stembureau medewerker:

"Er zijn veel meer groepen die dan hulp zouden moeten krijgen, mensen met laag IQ of bewustzijn, hersenletsel, down."

"Ik kies voor een getrainde medewerker reden is dat ik denk beter is voor de kiezer."

Niet voor hulp in stembokje:

"De mogelijkheid van beïnvloeding is zeer aanwezig, vandaar."

"Gewoon machtigen."

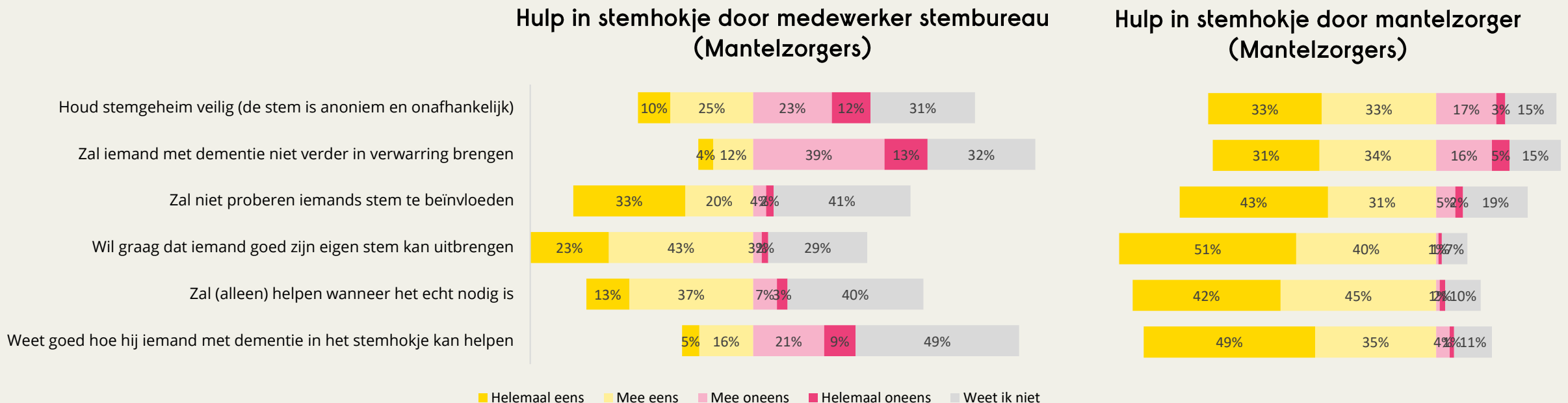
"Ik denk dat je iemand met dementie moet weigeren te stemmen."

Vertrouwen in hulp van medewerker stembureau, versus hulp van mantelzorger

Vertrouwen in goede wil stembureau-medewerker, minder in omgang met dementie: brengt iemand in verwarring

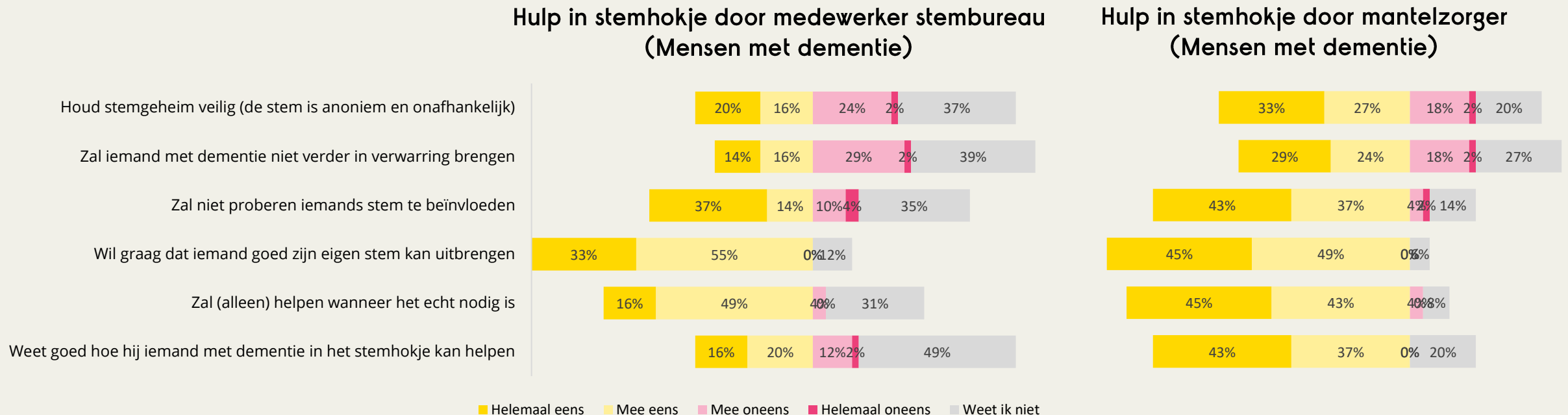
Mantelzorgers hebben over het algemeen wel vertrouwen in de goede wil van stembureau medewerkers, dat ze graag willen dat iemand goed zijn eigen stem kan uitbrengen en niet zal proberen deze te beïnvloeden. Een deel geeft ook aan dit niet goed te kunnen inschatten.

Wel zijn er zorgen dat een stembureau medewerker iemand met dementie verder **in verwarring** kan **brengen**. Maar liefst **52%** van mantelzorgers deelt deze zorg. Dit kan bij een mantelzorger ook gebeuren, maar in mindere mate (21%).

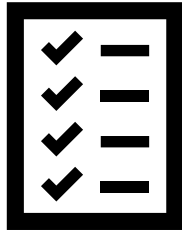

Groter risico dat stemgeheim in gevaar komt bij hulp medewerker dan bij hulp mantelzorger

Het vertrouwen van mensen met dementie in een medewerker van het stembureau t.o.v. in mantelzorgers ligt iets dichter bij elkaar t.o.v. wat mantelzorgers hierover aangeven. Toch zien zij ook een groter risico bij de stembureau medewerker dat deze de persoon met dementie **in verwarring** brengt en het **stemgeheim** in gevaar brengt. Opvallend is dat **14%** denkt dat een medewerker zal proberen iemands **stem** te **beïnvloeden**, ten opzichte van slechts 6% dat een mantelzorger dat zou doen.

Onderzoeksverantwoording

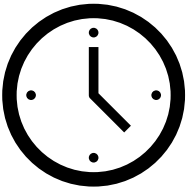
Online vragenlijst:

20 vragen

Deelnemers:

- Mensen met dementie (MMD)
- Mantelzorgers (MZ) van naaste met dementie

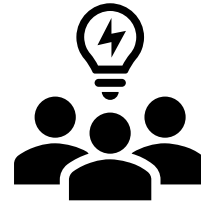
Een groot deel van de vragenlijst was alleen van toepassing in het geval dat de persoon met dementie nog altijd zijn/haar stem uitbrengt. Anderen verlieten de vragenlijst na enkele vragen.

Gemiddelde invulduur:

Mantelzorgers – 7 minuten

Mensen met dementie – 11 minuten

Respons:

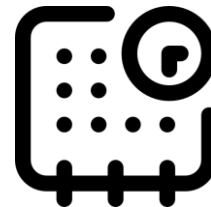
Mantelzorgers : **561** (510 panel; 51 open)

Mensen met dementie: **51**

Woonsituatie persoon met dementie

	MZ	MMD
Alleenwonend	10%	20%
Samenwonend	43%	71%
Verpleeghuis/zorginstelling	32%	6%
Woonzorglocatie	11%	4%
Bij volwassen kinderen	1%	
Anders	4%	

Periode verspreiding

De vragenlijst kon worden ingevuld in de periode:

27-05-2024 – 17-06-2024

Alzheimer Nederland

Alzheimer Nederland zet zich in voor een toekomst zonder dementie
en zorgt voor een betere kwaliteit van leven voor iedereen die met
dementie te maken heeft.